

מן התלמוד

סדר נשים, מסכת נדרים, דף ל"ז

אלא גבי שבת היינו טעמא דאין קוראין בתחילה, משום דיפנו אבהתהון דינוקי למצותא דשבתא. ואיבעית אימא משום דבשבתא אכלין ושתין ויקיר עליהון עלמא.

היינו טעמא - זהו הטעם
אבהתהון דינוקי - אבותיהם של הילדים
ויקיר עליהן עלמא - וכבד עליהם העולם (כלומר מרגישים כבדות)

הסבר: בשבת לא לומדים עם הילדים דברים חדשים, כדי שיהיו אבותיהם פנויים למצוות עונג שבת. סיבה נוספת היא, משום שבשבת אוכלים ושותים הרבה, ולכן הילדים מרגישים "כבדים" וקשה להם ללמוד.

על המפה

זכרון יעקב

זכרון יעקב, הנמצאת בחלקו הדרומי של רכס הכרמל, נוסדה ב-1882 על ידי עולים חובבי ציון שהגיעו מרומניה במסגרת העלייה הראשונה. הברון רוטשילד פרש את חסותו ונתן את תמיכתו למקום ולמתיישביו, וכאשר חנך את בית הכנסת שבנה, הוא קרא למקום 'זכרון יעקב' על שם אביו ג'יימס יעקב מאיר רוטשילד.

במשך השנים התפתחה בזכרון יעקב תעשייה של יקבים ויין ושל חקלאות ומחקר חקלאי. בין תושביה המפורסמים של זכרון יעקב היו הרופא ד"ר הלל יפה שהקים במקום מרפאה ונלחם בקדחת, וכן

בני משפחת אהרונסון - אהרון ושרה, שייסדו את מחתרת ניל"י ופעלו במקום בזמן מלחמת העולם הראשונה.

רחוב המייסדים בזכרון יעקב (Wikipedia, RickP)

"תלמוד ישראלי" הינו פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי ששם לו למטרה להנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל. הפרויקט כולל: שבעה כרכים על פי סדר הדף היומי, עלונים שבועיים, עלונים ייחודיים לחגים, דף פייסבוק פעיל, ערוץ youtube פעיל הכולל סרטונים, תוכניות קיץ, ועוד. מוקדי לימוד בקהילות ובתי ספר בכל הארץ ואף בעולם. תלמוד ישראלי - מפגשים דורות, מחברים עולמות.

סדר נשים | מסכת נדרים ל"ג-ל"ט
 פרשת ויצא | ג'-ט' בטבת (27 לנובמבר - 3 לדצמבר)

דף ל"ג: העוסק במצוה - פטור מן המצוה

ישנו כלל הלכתי: **"העוסק במצוה - פטור מן המצוה"**, כלומר, מי שעסוק בדבר מצוה, אינו חייב לקיים באותו זמן מצוה אחרת. למשל, אנשים שהולכים בסוכות בדרך רחוקה כדי ללמוד תורה, או כדי לפדות שבויים מבית הסוהר, אינם צריכים לחפש סוכה, כשהם רוצים לישון בלילה, כי **העוסק במצוה - פטור מן המצוה**. גם המבקר חולה, שצריך

שיעזרו לו בבית החולים או בבית, יכול לאכול מחוץ לסוכה, כי באותה שעה הוא מקיים מצות גמילות חסדים. בדף זה לומדים, **שגם המקיים מצות השבת אבדה, פטור ממצוה אחרת**, כגון מי שמצא אבדה, צריך לטפל בה עד שהבעלים יבוא אליו וינקח את האבדה. למשל, מי שמצא בהמה, צריך להאכיל אותה; מי שמצא בגד, צריך לאורר אותו מדי פעם, כדי שלא יתעפש. אם תוך כדי שהוא מטפל באבדה, בא עני וביקש ממנו צדקה, הוא פטור ממנה, מפני שבעתה הוא עוסק במצוה אחרת.

דף ל"ד: מציאה בתוך ארבע אמות

בתקופת בית המקדש, הלך אדם ברחוב והבחין במציאה גדולה - יהלום נוצץ. הוא התרגש כל כך ואמר: **"אני מקדיש את היהלום הזה לבית המקדש"**. על כך אומר התלמוד שאכן היהלום נהיה הקדש. נשאלת השאלה - איך זה יכול להיות? הרי הוא עדין לא הרים את היהלום, ועוד לא זכה בו, ואיך הוא יכול להקדיש לבית המקדש חפץ, שאינו שייך לו! התשובה לכך היא שהקדשה מיוחדת של חז"ל, **שאדם קונה חפצים של הפקר, הנמצאים בתוך ארבע אמותיו**, כמובן, רק אם הוא רוצה לקנות אותם. לכן, כפי שאדם יכול לזכות בחפץ לעצמו, אם הוא עומד בתוך ארבע אמותיו, כך הוא גם יכול להקדיש אותו.

מדוע חז"ל תיקנו תקנה זו? כי הם לא רצו שאנשים יריבו ויתקוטטו על חפצים של הפקר, ולכן הם תיקנו - **שכל הנמצא בתוך ארבע אמות של החפץ, קנה אותו**, וכל אחד אחר אינו יכול לזכות בו.

דף ל"ה: נדר ושלוחות

אדם יכול לנדור נדר, ולקסור על עצמו ליהנות מחפץ מסוים. אדם גם יכול לקבל על עצמו בנדר, שהוא לא ינהה מחברו, ומאותו רגע אסור לו לקבל כל סוג של הנאה מחברו. **מעשה באדם, שנדר כי לא ינהה מחברו**. והנה, יום אחד הגיע אותו אדם עם קורבן לבית המקדש, וגילה שחברו שלו... עובד בבית המקדש, כי הוא היה כוהן. לא ידע הנודר הזה מה לעשות, כי עתה הכוהן יקח את הקורבן ויעשה בו עבודות שונות, למשל, יזרוק את הדם על המזבח, יפשיט את העור של הקורבן, ועוד... **האם צריך אותו אדם שנדר את הנדר לומר לחברו הכוהן: סליחה, אבל אני מבקש שתקרא לכוהן אחר, כי אתה עושה עבודות בקורבן שלי, ובעצם אתה עושה את העבודות הללו עבורי, ויש לי הנאה מזה?**

התלמוד אומר שלא, מפני שאות העבודות הללו הכוהנים אינם עושים בשליחות בעל הקורבן, אלא הקב"ה הוא ששלח אותם לעבוד בקורבן. לכן אין זה נחשב שהכוהן מבצע עבורו עבודה בעל הקורבן.

חברותא

★ | מן ההסטוריה

מחתרת ניל"י

מחתרת ניל"י ("נצח ישראל לא ישקר") הוקמה בשנת 1915, במהלך מלחמת העולם השנייה, על ידי אהרון אהרונסון ואבשלום פיינברג. מטרתם הייתה לסייע לבריטים לכבוש את הארץ מידי השלטון העות'מאני, על ידי העברת מידע מודיעיני. במחתרת היו חברים כמה עשרות אנשים, שעסקו בריגול ואיסוף מידע עבור הבריטים. המחתרת נחשפה כאשר תפסו הטורקים יונת דואר עם הודעה מוצפנת ששלחה שרה אהרונסון. הם עצרו רבים מחברי המחתרת, חקרו אותם בעינויים וחלקם הוצאו להורג או התאבדו. המידע שהעבירה ניל"י הציל את חייהם של אלפי אנשים, וכך גם הכספים שהצליחו להבריח לארץ והצילו רבים מרעב.

ביתם של בני משפחת אהרונסון שלימים הפך למוזיאון תולדות ניל"י (BRAUNER TEDDY, אוסף התצלומים הלאומי)

מתפלפלים

לפניכם אירוע שעורר דיון סוער:

אדון כהן מתגורר בנתניה ונוסע כל יום בשעה קבועה לעבודתו בתל אביב. יום אחד ניגש אליו שכן חדש שהגיע להתגורר בבניין הזה בו גר אדון כהן, וגם הוא עובד בתל אביב. הוא שאל את אדון כהן האם הוא יוכל להצטרף אליו לנסיעה מדי בוקר. אדון כהן התלבט האם לבקש מהשכן החדש כסף עבור הטרמפ היומי הזה.

מצד שני:

לאדון כהן יש הוצאות נסיעה, דלק וטיפולים לרכב, ואם השכן החדש רוצה ליהנות מהרכב ולנסוע איתו כל יום, זה הגיוני ומקובל שגם הוא ישתתף בהוצאות וישלם סכום מסוים עבור הנסיעה.

מצד אחד:

הוא ממילא נוסע כל יום ברכב שלו, ואין לו הוצאה נוספת מכך שהוא ייקח את השכן החדש. לכן מה אכפת לו בעצם להסיע בחינם את השכן החדש ולעזור לו להגיע לעבודה.

...ואה
דעתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה 'והתפלפלתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

הצטרפו למאות אלפי לומדי הדף היומי, פתחו שיעור שבועי אצלכם בקהילה

כל קהילה שתצטרף, תקבל את העלון השבועי עפ"י הכמות הנצרכת בקהילה בחינם עד פתח הבית! לרישום סרקו את הקוד.

לומדי התלמוד הישראלי- קהילת מצפה יריחו

חמד* של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה

בתחילת פרשת ויצא מסופר שיעקב נרדם וראה בחלומו "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה", ומלאכים עולים ויורדים בו. פירושים רבים ניתנו למראה זה, ביניהם שהסולם מסמל את התהליך ההיסטורי שעם ישראל עתיד לעבור. הביטוי הזה משמש בהשאלה כתיאור לאדם רוחני, שמצד אחד מחובר לעולמות עליונים - וראשו מגיע השמימה, אולם מצד שני הוא גם אדם מעשי ומחובר לקרקע ולמציאות - 'סולם מוצב ארצה'.

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מהו האירוע המצויר כאן?
- 2 מתי והיכן הוא התרחש?
- 3 מי היא האישה עם האקדח?
- 4 מי הוא האיש בחליפה?
- 5 מהו העץ ומיהו האיש המצוירים ליד חוף הים?

5' יסלמאטא גלגא אוט גלגאטא סלמאטא
4' יסלמאטא גלגאטא סלמאטא
3' יסלמאטא גלגאטא סלמאטא
2' יסלמאטא גלגאטא סלמאטא
1' יסלמאטא גלגאטא סלמאטא

סרקו את הבר-קוד, היכנסו לערוץ היו-טיוב של התלמוד הישראלי ותוכלו לצפות בעולם שלם של סרטים בנושאים שונים ומגוונים, מרתקים ומעניינים

מי אני?

1. נולדתי בזכרון יעקב בשנת תר"ן 1890.
2. הצטרפתי למחתרת ניל"י כדי לסייע לבריטים לכבוש את ארץ ישראל מידי הטורקים.
3. ניהלתי עם יוסף לישנסקי רשת ריגול לטובת הבריטים.
4. בערב סוכות תרע"ח - 1917 נתפסתי על ידי הטורקים, ובחרתי להתאבד כדי לא להסגיר סודות ואת חבריי. נקברתי בבית העלמין בזכרון יעקב.

לסלמאטא טלמ

5780 ה'תש"פ	5778 ה'תשע"ח	5727 ה'תשכ"ז	5708 ה'תש"ח	5707 ה'תש"ז	5699 ה'תרצ"ט	5657 ה'תר"ץ	5323 ה'רמ"ח	5260 ה'תר"ס	5258 ה'תר"ט	4900 ה'תר"ל	4800 ה'תר"מ	4650 ה'תר"ח	4260 ה'תר"ז
2019 שנת סיום חשי"ס ללומדי הדף היומי	2017 70 שנה למדינה	1969 הרב אריה לוי	1967 מלחמת ששת הימים	1948 הקמת המדינה	1947 מלחמת העצמאות	1939 שואה	1897 הרצל	1500 העת החדשה	1492 גירוש ספרד	הרמב"ם	רש"י	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים

דבר תורה

כמה כוח יש לדיבורו של האדם, ניתן ללמוד מסיפור בריחתו של יעקב מבית לבן: כשלבן מגיע לחפש את התרפים שלקחה רחל, מתחייב יעקב ואומר שמי שהתרפים תחת ידו - ימות. יעקב כמובן לא התכוון לפגוע באשתו היקרה, אך דיבורו הוביל לפטירתה המקודמת של רחל בלידה. כך גם מספרת הגמרא על יהוא - אחד ממלכי ישראל הטובים ביותר, שנפל בסוף ימיו לע"ז בגלל דברים שהוציא מפיו. יהוא רצה לגלות את כל נביאי הבעל כדי להשמידם ולכן פרסם ואמר: "אחאב עבד את הבעל מעט, יהוא יעבדנו הרבה". כוונתו של יהוא הייתה לטובה, וכל רצונו היה לכנס ולחשוף את נביאי הבעל כדי להורגם, אך עצם האמירה כי גם הוא עובד ע"ז, אפילו כטקטיקה מלחמתית, פעלה בצורה שלילית שהובילה לכך שגם הוא עצמו נפל בדיוק במה שהוא הוציא מפיו.

סדר נשים | מסכת נדרים, דף ל"ו - ל"ט

דף ל"ו: הפרשת תרומות ומעשרות בלי לבקש רשות

פעמים רבות למדנו כי יבול ארץ ישראל, שלא הופרשו ממנו תרומה לכוהן ומעשר ללוי, הרי הוא "טבל" ואסור לאכול ממנו. בעיר אחת התגורר אדם "עם-הארץ" שבשום פנים ואופן לא הסכים להפריש תרומות ומעשרות מהיבול שגדל בשדותיו. לאדם זה היו שדות רבים, והוא היה מוכר כמיות גדולות של פירות לאנשים רבים, והם נכשלו באיסור אכילת טבל. משפחה רב העיר שיהודים רבים כל כך נכשלים באיסור חמור, החליט להפריש בעצמו תרומות ומעשרות. הוא לקח מביתו פירות טבל (שלא הופרשו מהם תרומה ומעשרות) ואמר: הם יהיו תרומה ומעשרות עבור הפירות של "עם-הארץ".

האם זה עוון? התשובה היא חיובית. מעתה פירותיו של עם-הארץ אינם טבל ומותר לאוכלם. איך יתכן שהרב יכול להפריש תרומה ומעשרות עבור פירות שאינם שלו? הרי הוא לא ביקש רשות מה"עם הארץ"? התשובה היא, שמאחר ש"עם הארץ" אינו מפסיד מכלום, רשאי הרב לעשות כך, שהרי הרב הביא מביתו את הפירות.

דף ל"ז: שכר עבודה בשבת

בשבת אין לעשות דברים שנראים כמו מסחר. לכן, אסור לאדם לסכם עם חברו: שמור לי על הפרדס שלי בשבת, ואשלם לך 100 שקל במוצאי שבת. לכאורה מדוע אסור? הרי השמירה עצמה היא פעולה שאין בה כל חילול שבת, הוא בסך הכל שומר, אבל אף על פי כן חז"ל הורו שאין לעשות כך בשבת, כי זה כמו עסקה, שהרי בעל הפרדס נותן כסף ומקבל שמירה בתמורה, ובשבת אסור לעשות עסקאות.

דף ל"ח: עושרו של משה רבנו

התלמוד מספר לנו שמשה רבנו היה עשיר. מנין היה לו כסף? הרי כשבני ישראל לקחו כסף וזהב מהמצרים בעת יציאת מצרים, היה משה רבנו עוסק בהוצאת ארנו של יוסף הצדיק מן היאור, והוא לא לקח כסף וזהב, אז מנין היה עשיר?

במדרש תנחומא חז"ל אומרים, שכשהקב"ה צוה למשה רבנו לעשות את לחות הברית השניים, הקב"ה זימן אבן יקרה מאוד לאוהל של משה רבנו, ומהאבן הזו פסל (חתך) משה רבנו את לחות הברית. את השירים של האבן היקרה הזו, אמר הקב"ה למשה - שמור לעצמך. מכך נהיה משה רבנו עשיר.

דף ל"ט: מצות ביקור חולים

בדף זה בתלמוד לומדים על חשיבותה הרבה של מצות ביקור חולים.

האמורא רב חלבון נפל פעם אחת למשכב - לקה במחלה. כשנודע הדבר לרב כהנא הוא הכריז את הדבר ברבים, כדי שאנשים ילכו לבקרו. אבל הם לא באו לבקרו. רצה רב כהנא ללמדם עד כמה חשובה מצות ביקור חולים, ולכן הוא סיפר להם את המעשה הבא:

פעם אחת חלה אחד מתלמידי רבי עקיבא, ואיש לא בא לבקרו. הלך רבי עקיבא לבקרו, ומצא שהבית מלוכלך ומעופש, כי החולה לא היה מסוגל לנקות את הבית. מיד צוה רבי עקיבא לנקות את הבית - והחולה הבריא ואמר: "רבי החייתיני".

התלמוד מביא את הסיפור הזה, כדי להמחיש שיש להקפיד ביותר על קיום מצות ביקור חולים.

חידה!

השלימו את האמרות הבאות, שבכל אחת מהן חסרות שתי מילים זהות:

- העוסק ב פטור מן ה
- מי שטרח בערב יאכל ב
- אם אין אני , מי
- כל מה שה' , לטובה הוא

(טמחז' ל' משה' יואג' :ל'טל חזח'ט' חזח'ט')

שאלות השבוע

- האם אדם אחד יכול להפריש מעשרות על פירות של אדם אחר בלי ידיעתו?
- מאיזה חומר עשה משה את לחות הברית?
- כיצד הציל רבי עקיבא את חיי תלמידו?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עולן עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העולן עליו אתם עונים. *בפיקוח רואה חשבון